

Občianske združenie Nervuška-ARTE

Artefiletika ako prostriedok rozvoja grafomotoriky detí predškolského veku

Artefiletika ako preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole
(záverečná práca)

Meno: Mgr. Júlia Kozáková

Pracovisko: Súkromná materská škola a jasle Perinkovo

Pracovné zaradenie: riaditeľ, pedagóg a školský psychológ

Termín vzdelávania: 11.4.2019- 21.9.2019

Farebné sklíčka

Metodický postup artefiletickej techniky I.

Pomôcky: výkres A3, prstové farby v širokej škále farieb, suchý pastel

Prostredie: práca za stolíkom v triede, pokojné prostredie s tichou relaxačnou hudbou bez rušivých podnetov

Zadanie: Úlohou detí bolo postupne pospájať rovnými čiarami body na papieri, pričom sme začali s 3 bodmi, pokračovali s 5 bodmi, s 8 bodmi, s 10 bodmi a nakoniec s 12 bodmi. Vytvorili tak päť farebných útvarov, ktoré sa mohli prekryvať alebo mohli byť rozložené na výkrese tesne vedľa seba. Následne vzniknuté okienka (priestor, ktorý vytvorili jednotlivé čiary) vyplňali deti suchým pastelom. Tejto techniky sa zúčastnilo 7 detí vo veku 4-5 rokov, ktoré sú zaradené do triedy predškolákov v našej škôlke. Deti si sadli za stolík, kde už boli pripravené pomôcky. Deti boli zvedavé, čo ich čaká, s nadšením sa usadili. Deťom bola podaná inštrukcia ako postupne vytvoríme farebné sklíčka. Oboznámila som ich s pomôckami, pričom sa veľmi potešili, keď som im povedala, že nebudeme maľovať štetcom. Následne som deťom vysvetlila, čo budeme spolu robiť a aký bude postup.

Zameranie: rozvoj jemnej motoriky, rozvoj grafomotoriky, rozvoj tvorivosti a predstavivosti, dôraz na pozornosť, schopnosť počúvať a bezprostredne reagovať po zadaní inštrukcie.

Priebeh: JA: „Milé deti, dnes si budeme spolu vytvárať farebné sklíčka. Videl už niekto z vás farebné sklíčka alebo si viete predstaviť takéto sklíčka?... /deti odpovedali rôzne, vymenúvali farby sklíčok, že také sklíčka videli napríklad na zámku, spomenuli aj kaleidoskop/... *Výborne deti, máte pravdu, také farebné sklíčka sa nachádzajú naozaj hocikde okolo nás. Sú veselé, keď na ne slniečko zasvieti, tak sa ligotajú a pekne svietia. My si dnes spravíme tiež také sklíčka, ktoré budú ale trochu kúzelné. Dobré ma počúvajte. Pred sebou máte výkres a rôzne farby. Namočte si prst do ľubovoľnej farby a na výkres spravte prstom tri rôzne bodky. Keď ich máte hotové, tou istou farbou spojte tieto tri body. Skúste ich spojiť rovnou čiarou...* /deti si najskôr naznačili body tesne vedľa seba, takže im bolo jednoduché ich spojiť/.....*Výborne, teraz si vyberte inú farbičku a spravte si päť rôznych bodov na papieri. Rovnako, ako predtým, aj teraz ich všetky spojte rovnými čiarami. Skúste ich spojiť tak, aby nerobili len hadíka, ale aby všetky bodky boli akoby dookola spojené.....* /deti už začali vytvárať bodky po celom papieri a vedeli ich tak pospájať....zdôraznila som im to, aby sa sústredili na to, že čiary majú byť čo najviac rovné/“.

Takto sme postupovali a spájali osem bodiek, desať bodiek a nakoniec dvanásť bodiek.

Vznikli nám rôzne útvary, ktoré sa prekrývali, alebo prechádzali jeden cez druhý alebo sa vôbec nedotýkali. Na každom výkrese vzniklo niekoľko okienok, ktoré boli farebne ohraničené a deti ich podľa svojej predstavivosti rôzne vyfarbovali. Ako ich farbili, tak spontánne sa začali rozprávať o tom, čo sa skrýva v ich okienkach a na čo sa tie okienka podobajú.

Deti som nechala voľne sa medzi sebou rozprávať, pričom som si zapisovala ich jednotlivé výroky. Následne sme si po ukončení sadli do kruhu, kde sme si predstavili ich farebné sklíčka a všetko to, čo v sebe skrývajú.

Záver: S deťmi som po ukončení techniky viedla v kruhu reflexívny dialóg, v ktorom sme sa zamerali na celkové pocity z aktivity. Rovnako niektoré deti začali rozprávať o tom, čo im ten obrázok pripomína. S jedným dievčatkom som následne viedla aj osobný reflexívny dialóg na základe jej odpovede. Tá odprezentovala svoj artefakt ako čarovnú krajinu, v ktorej sa plnia rôzne želania. Deti vyjadrovali radosť z toho, že mohli maľovať prstami, že boli všade od farieb a že sa cítili veľmi dobre počas práce. To, že sme sa vlastne „učili“, si deti vôbec neuvedomili. Počas ich práce bolo vidno, že sú uvoľnení a nie sú nútení pracovať.

Táto technika sa primárne zameriava na rozvoj grafomotoriky, ktorá je charakterizovaná ako rozvíjanie motorických činností, ktoré sa podieľajú na písaní. Aby bolo dieťa schopné správne písať, predchádza tomu niekoľko zručností, ktoré dieťa má ovládať. Jedná sa hlavne o správne držanie tela, správne pohyby očí zľava doprava, zhora dole, schopnosť sledovať predmet a hlavne koordinovať pohyb očí s pohybom rúk. Deti sa počas tejto techniky učili spájať body a snažili sa vytvoriť čo najrovnejšie čiary. Táto technika by mohla byť vhodnou aj pre mladšie deti, nakoľko je dôležité rozvíjať grafomotoriku už od ranného detstva. Táto technika by sa dala aj rôznymi spôsobmi obmieňať a to napríklad:

- Určiť deťom vopred body na celom výkrese a tým pádom predísť tomu, že deti majú tendenciu robiť body tesne vedľa seba
- Viesť deti ku spájaniu bodov pomocou oblúčikov
- Nahradiť prstové farby farbami temperovými a spájať body pomocou štetov, rôznych paličiek, špajdlí, hubiek a pod.

V nasledujúcej časti pripájam niekoľko fotografií z celého priebehu techniky.

Obrázok 1 Vytváranie bodov na výkrese

Obrázok 2 Spájanie piatich bodov na výkrese

Obrázok 3 Spájanie ôsmich bodov na výkrese

Obrázok 4 Spájanie desiatich bodov na výkrese

Obrázok 5 Spájanie dvanástich bodov na výkrese

Obrázok 6 Vyfarbovanie okienok

Obrázok 7 Vyfarbovanie okienok

Zázračný koberec

Metodický postup artefietickej techniky II.

Pomôcky: modelovacia hmota (tvrdnúca na vzduchu), špajdle, špáradlá, paličky, štetce, farby

Prostredie: tiché prostredie v triede, relaxačná hudba v pozadí

Zadanie: Deti dostali zadanie, v ktorom majú z hmoty vytvoriť zázračný lietajúci tanier. Úlohou bolo hmotu najskôr vypracovať a vytvoriť z nej ľubovoľný tvar. Následne deti pomocou špajdlí alebo špáradiel zdobili koberec podľa svojich predstáv. Keď hmota zaschla, tenkými štetcami koberec vymaľovali. Techniky sa zúčastnilo 8 detí vo veku 4-5 rokov z triedy predškolákov.

Zameranie: rozvoj jemnej motoriky, rozvoj grafomotoriky, rozvoj predstavivosti a schopnosti sústrediť sa

Priebeh: Motiváciou k tejto technike bola rozprávka o Aladinovi a o jeho čarovnom lietajúcom koberci. S deťmi sme sa rozprávali o tom, kam by sme chceli na takom koberci odletieť. Motivovala som ich k tomu, že aj my si budeme taký malý lietajúci koberec robiť.

JA: „Deti, každému rozdám takýto kus hmoty. Asi to nevyzerá ako koberec, však? Najskôr musíme z tej hmoty spraviť „placku“. /tu sa deti pustili do stláčania a tvarovania hmoty- rozvíjajú tak jemnú motoriku na základe pohybu prstov, dlaní, zápästia a celých rúk/. Teraz, keď sa nám podarilo vytvárať náš koberec, ideme si ho trochu vylepšiť. Budeme naň kresliť pomocou špajdlí a špáradiel. Môžete na ňom vytvoriť čokoľvek, je to váš lietajúci koberec. /deti začali pracovať, po čase prišli na to, aký tlak musia vyvíjať na hmotu, aby sa na nej ukázal vykreslený obrázok, tak isto skúmali rôzne hrúbky špáradiel a špajdlí; deti kreslili rôzne geometrické tvary, bodkovali, kreslili rovné čiary, oblúčky, čím celým robil grafomotorické cvičenia/ Teraz kamaráti, keď sme skončili, necháme si naše koberce vysušiť, aby nám trochu zatvrdli. /hmota schla celý deň, preto sme pokračovali až na druhý deň/ Teraz nám, milí kamaráti, naše koberčeky zatvrdli. Lenže tým koberčekom chýba ešte farba. Preto skúsime teraz po líniách vyfarbiť to, čo ste predtým nakreslili. Koberček si môžete potom dokončiť podľa seba samého. /deti začali rýchlo a usilovne pracovať, sama som bola prekvapená z toho, ako im to išlo/ ... Ďakujem vám veľmi pekne, teraz mi poďte povedať, kde vás tie farebné koberčeky zavedú. /s deťmi sme viedli ešte neformálny rozhovor v kruhu, kde priblížili, kam všade by sa chceli na lietajúcich koberčekom dostať./“

Záver: Realizácia tejto techniky ma veľmi milo prekvapila. Deti veľmi bavilo kresliť do hmoty a následne obrázky maľovať. Počas vytvárania artefaktu som sledovala spôsoby, akými držia špáradlá, či majú správne rozloženie prstov, a aj to, ako tvoria samotné obrázky. Dôležitý bol opäť vzťah oko-ruka, deti museli koordinovať pohyby očí s rukami, mať správne držanie tela a v neposlednom rade odhadnúť tlak, aký vyvíjať na hmotu, aby vznikol požadovaný var. Deti sa museli veľmi sústrediť, nakoľko pracovali už na formáte menšom ako v predchádzajúcej technike. Vyfarbovanie línií a obrázka bolo z môjho pohľadu náročné, ale deti to zvládli nad očakávania. Štetcami prechádzali po rovnakých líniách, čím museli mať ruku pevnú a byť naplno sústredení. Pri tejto technike sa opäť deti pripravili na budúce písanie, pričom si hravou formou rozvíjali grafomotoriku.

V nasledujúcej časti prikladám fotografie z celého procesu tejto artefiletickej techniky.

Obrázok 8 Roztláčanie hmoty

Obrázok 9 Roztláčanie hmoty

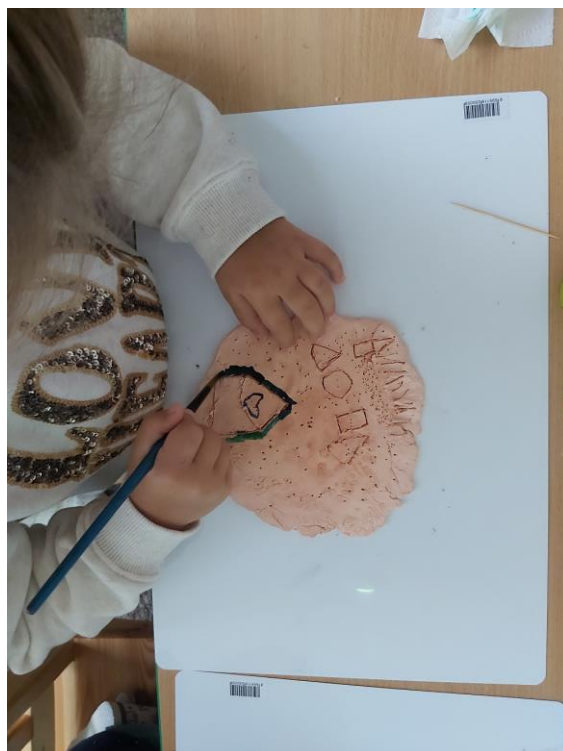
Obrázok 10 Kreslenie do hmoty

Obrázok 11 Kreslenie do hmoty

Obrázok 12 Vyfarbovanie línii

Obrázok 13 Vyfarbovanie línii

Obrázok 14 Výsledný artefakt Čarovný koberec

Obrázok 15 Výsledný artefakt Čarovný koberec

